

Likabehandlingsplan

Hotell – och Restaurangprogrammet
Livsmedelsprogrammet

Virginska skolan • Läsåret 2010-2011

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 3
2. Styrdokument	s. 4
3. Virginska skolans vision	s. 5
4. Ansvarsområde	s. 5
Rektor	
Lärare och övrig personal	
Elever	
5 Diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling	s. 6
Kön	
Etnisk tillhörighet	
Religion eller annan trosuppfattning	
Funktionshinder	
Sexuell läggning	
Könsöverskridande identitet eller uttryck	
Ålder	
Kränkande behandling	
6. Läs mer	s. 7
7. Här börjar programmets likabehandlingsplan	s. 8
Genomförda åtgärder under läsåret 09-10	
Främjande arbete	
Förebyggande arbete	
Åtgärdande arbete	
Trygghetsgruppens medlemmar, arbetssätt och rutiner	
Delaktighet	
Implementering	
Information till vårdnadshavare	

1. Inledning

Normer är föreställningar, idéer och oskrivna regler som formar oss. Normer finns överallt, en del är skrivna och tydliga medan andra normer är oskrivna och lite luddiga. Vi anpassar oss till de flesta normerna utan att reflektera. Skolan är en plats som förmedlar olika normer som speglar samhällets värdegrund. Genom normer styrs våra tankar och handlingar in i banor av normalitet vilket innebär att normer kan leda till marginalisering och utanförskap.

Skolans verksamhet styrs av lagar, förordningar och föreskrifter på olika nivåer. Vi som arbetar i skolan ska arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande för att varje elev ska känna sig trygg och kunna utvecklas. Demokratiska värderingar ska genomsyra all verksamhet på skolan.

Likabehandlingsarbete handlar om att arbeta för en skola där diskriminering, trakasserier och kränkande behandling inte förekommer.

Enligt lag ska skolan upprätta två likabehandlingsplaner.

- en likabehandlingsplan enligt 3 kap. 16§ diskrimineringslagen
- en plan mot kränkande behandling enligt 14a kap. 8§ skollagen

I det praktiska arbetet får vi sammanföra de båda planerna till ett dokument.

Planen innehåller följande punkter:

- Genomförda åtgärder under föregående läsår
- Främjande arbete
- Förebyggande arbete
- Åtgärdande arbete
- Trygghetsgruppens medlemmar, arbetssätt och rutiner
- Delaktighet
- Implementering
- Information till vårdnadshavare

2. STYRDOKUMENT

Internationell nivå
FN:s Barnkonvention
Salamancadeklarationen

FN:s barnkonvention – 1989 antogs konventionen om barnens rättigheter och är en internationell lag gällande för alla barn och ungdomar upp till 18 år. Skolans arbete ska genomsyras av barnkonventionen.
Salamancadeklarationen – 1994 antogs deklarationen. Det är en överenskommelse om att elever i behov av särskilt stöd ska inkluderas i skolmiljön tillsammans med andra elever.

Nationell nivå
Skollagen
Diskrimineringslagen
Arbetsmiljölagen
LPF 94
Gymnasieförordningen
Programmål
Kursplan

Sammanfattar hur politikerna vill att skolan ska utformas för att nå de nationella målen.

Lokal nivå
Likabehandlingsplan
Arbetsrutiner och dokumentation när elever riskerar att inte nå kunskapsmålen
Ordningsregler

Artikel 2

Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3

Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barnet.

Artikel 12

Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör henne/honom. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad

Skollagen (1985:1100) – lagen anger övergripande mål för utbildningen i skolan samt övergripande riktlinjer för hur skolans verksamhet skall utformas. 14 a kap. Åtgärder mot kränkande behandling.

Diskrimineringslagen (2008:567) Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter – killar och tjejer och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

Arbetsmiljölagen – lagens uppgift är att förebygga ohälsa och olycksfall samt verka för en god arbetsmiljö.

LPF 94 – är indelad i två avsnitt, skolans värdegrund och uppgifter samt mål och riktlinjer.

Gymnasieförordningen – bestämmelser om gymnasieskolan utöver vad som förskrivs i skollagen.

Programmål – varje nationellt program i gymnasieskolan har ett programmål som ger en beskrivning av programmet.

Kursmål – anger vilka kurser som ingår i ett ämne och mot vilka mål

Regional nivå
Örebro kommuns
skolplan
2008 - 2011

3. Virginska skolans vision

På Virginska skolan blir alla elever sedda och respekterade för den de är. Virginska skolan har en trygg lärandemiljö där ingen känner sig kränkt eller diskriminerad. Här får alla möjligheter att utveckla sina kunskaper och växa som människor.

4. Ansvarsområde

Rektor:

- Ska i förebyggande syfte se till att en kartläggning och analys utifrån diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling, görs årligen, för att få kännedom om vilka förbättringsområden som finns på programmet.
- Ska varje år tillsammans med elever och lärare, utvärdera och revidera de förbättringsområden programmet arbetat med.
- Ska vid kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs, åtgärder vidtas och dokumenteras.
- Ska i ett främjande perspektiv anpassa organisationen för eleverna vid schemaläggning, lokalanvändning och schemabrytande aktiviteter.
- Ska ansvara för att ordningsregler arbetas fram tillsammans med personal och elever.

Lärare och övrig personal:

- Ska ta del av och följa likabehandlingsplanen.
- Ska reflektera och ifrågasätta de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sitt förhållningssätt.
- Vidta åtgärder om någon elev upplever sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt

Elever:

- Uppvisa ett förhållningssätt mot andra elever och vuxna som främjar en god anda och inlärningsmiljö.
- Om man upplever sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt ska han/hon vända sig till någon av följande:
  - Mentor/studiehandledare
  - Lärare
  - Rektor
  - Elevvårdsteam
  - Trygghetsgruppen
  - Elevskyddsombud
  - Huvudskyddsombud

Ordförklaring

Främjande arbete: Utgår från skolans uppdrag att verka för demokratiska värderingar, mänskliga rättigheter, likabehandling och trygghet som en naturlig del i det vardagliga arbetet.

Förebyggande arbete: Att eliminera ev. riskfaktorer som framkommit genom analys av den årliga kartläggningen.

Åtgärdande arbete: När personal får vetskap om att en elev har utsatts för diskriminering, trakassering eller kränkande behandling ska åtgärder vidtas omedelbart.

5. Diskrimineringsgrunderna och kränkande behandling

En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter – oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller ålder. Exempel på vad diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Kön: Gun vill göra sin praktik på en målerifirma vilket hon blir avrådd från med argumentet – Det är för hårt arbete för en tjej. (diskriminering)

Etnisk tillhörighet: Siv är bäst i klassen på svenska. Hon har klarat alla kriterier för MVG . Läraren vill inte ge Siv MVG, då svenska inte är hennes modersmål. (diskriminering)

Religion eller annan trosuppfattning: Ada är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. (trakasserier)

Funktionshinder: Knut, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar sin plats flera gånger under lektionen. En dag klarar inte läraren av situationen utan skickar hem Knut med orden. – Du är inte tillräckligt mogen för att gå på gymnasiet. (diskriminering och trakasserier)

Sexuell läggning: Några elever på skolan brukar vara elaka mot Otto på många olika sätt. Oftast kallar de honom ”jävla bög” och säger att han är ”tjejig”. (trakasserier)

Könsöverskridande identitet eller uttryck: Erling blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. (trakasserier)

Ålder: Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad pga detta. (trakasserier)

Kränkande behandling: Olga blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de henne ”pucko” och ”tjockis”, de har lagt ut bilder av Olga på facebook. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.

Ordförklaring

Diskriminering: eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering. Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Direkt diskriminering: Att en elev missgynnas kopplat till diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering: Att alla elever på skolan behandlas lika, trots olika förutsättningar.

Trakasserier: Att en elev kränks utifrån diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling: Kränkning av en elevs värdighet som saknar koppling till en diskrimineringsgrund.

Ovanstående text är hämtad ur ”Förebygga diskriminering och kränkande behandling, främja likabehandling” från Diskrimineringsombudsmannen (DO), Barn- och elevskyddsombudsmannen (BEO) & skolinspektionen. 2009

6. Läs mer

Genom kunskap och insikt får vi en ökad förståelse för vårt uppdrag.

– Skolverkets allmänna råd 2009 ”För att främja likabehandling och förebygga diskriminering och kränkande behandling.”

– DO, BEO&Skolinspektionen ”Förebygga diskriminering och kränkande behandling, främja likabehandling”.

– Skolinspektionen kvalitetsgranskning rapport 2010:1 ”Skolors arbete vid trakasserier och kränkande behandling”.

– www.do.se

– [www.skolinspektionen.se/sv.beo](http://www.skolinspektionen.se/sv/beo)

- IOR, ”Mall för upprättande av trygghetsplan för förskolor, grundskolor och gymnasieskolor i Örebro kommun”

7. Likabehandlingsplan för HR/LP

■ Genomförda åtgärder läsåret 2009-10

Rektor påbörjade arbetet med att utarbeta ordningsregler tillsammans med personal och elever. Trygghetsgruppen fortbildade sig i Gemensamt-Bekymmer-Metoden, GBM, genom inläsning av litteratur samt lärande reflektioner, fallstudier och rollspel under ledning av specialpedagog. Medlemmar i Trygghetsgruppen följde Skolverkets seminarier Diskriminering/kränkande behandling på Örebro universitet. All personal fick fortbildning i GBM vid två tillfällen av skolans specialpedagoger och deltagare i Trygghetsgruppen. Implementering av likabehandlingsplanen, relevant lagstiftning och definitioner av begrepp skedde hos personalen av skolans specialpedagoger under del av en studiedag på vårterminen. Tillfälle gavs då också att reflektera över likabehandlingsfrågor och värdegrundsarbete för att kunna omsätta detta i praktisk handling i högre grad i undervisningen.

■ Främjande arbete - exempel

Aktivitet	Syfte	Mål
Individanpassad undervisning	Utgå från varje elevs förutsättningar och ge utvecklingsmöjligheter	Ökad studiemotivation
Introduktion åk. 1: Läsprojekt och trygghetsskapande aktiviteter	Skapa ett gott arbetsklimat samt stärka yrkesidentiteten	Ge förutsättningar för varje elev att nå kunskapsmålen
Hälsa och livskunskap: Trygghetsskapande aktiviteter Värdegrundsarbete	Skapa ett gott arbetsklimat och respekt för människors lika värde	Ökad kunskap om och förståelse för värdegrundsfrågorna
Introduktion för elever som börjar senare	Eleven ska känna sig välkommen och snabbt inslussad	Ökad trygghet
Introduktion åk. 2: Samarbetsövningar	Skapa ett gott arbetsklimat	Ökad trygghet och flexibilitet Ökad social kompetens
Mentorssamtal	Individstärkande	Ökad trygghet Ökad studiemotivation
Värdegrundsarbete i samtliga kurser	Skapa respekt för alla människors lika värde	Ökad kunskap om och förståelse för värdegrundsfrågorna
Elevdemokrati i form av klassråd och programråd		

- I februari kommer Niclas Ottosson från JL utbildning, han föreläser för alla elever och personal under temat ” Digital mobbning och etik på nätet ”. Vi behöver få mer kunskap om personuppgiftslagen (PUL) och vilka regler som gäller för att hålla god etik på nätet.

■ Förebyggande arbete

För att få en uppfattning om vilka förbättringsområden vi behöver arbeta med i ett förebyggande syfte arbetar vi på följande sätt.

I enkät/er kartläggs under vårterminen årskurs 1- och 2-elevernas upplevelser och åsikter om kränkningar, trakasserier och diskriminering. Trygghetsgruppen kategoriserar elevsvaren. För att få en djupare insikt i hur eleverna upplever det som framkommit av enkäterna följs kategoriseringen upp av samtal, där representanter ur Trygghetsgruppen träffar elevrepresentanter från alla klasser i de berörda årskurserna. Trygghetsgruppen, arbetslagsledarna och rektor analyserar sedan sammanställningarna av enkätsvaren och samtalen och föreslår förbättringsområden att arbeta vidare med nästkommande läsår. Förslagen diskuteras i programråd och i personalgrupper. Utifrån dessa diskussioner tar Trygghetsgruppen, arbetslagsledarna och rektor fram utvecklingsområden i dialog med elever och övrig personal. Utvecklingsområdena målformuleras och presenteras i nästa läsårs likabehandlingsplan och lokala arbetsplan. Rektor ansvarar.

- Kartläggning genom elevenkäter (Trygghetsgruppen)
- Kategorisering av elevsvaren (Trygghetsgruppen)
- Samtal (Trygghetsgruppen och elevrepresentanter)
- Analys (Trygghetsgruppen, arbetslagsledarna och rektor)
- Förslag på förbättringsområden (Trygghetsgruppen, arbetslagsledarna, rektor, programråd, personalgrupper)

Utvecklingsområden formuleras (Trygghetsgruppen, arbetslagsledarna, rektor, programråd, klassråd, personalgrupper)

Förebyggande arbete - aktuella utvecklingsområden

Vid kartläggning, samtal och analys (enligt arbetsgången ovan) vårterminen 2010 framkom följande förbättringsområden:

- Utarbeta trivsel- och ordningsregler. Trygghetsgruppen utarbetar ett förslag i dialog med eleverna via programråd och personalen via rektor.
- Tydligare information om likabehandlingsfrågor och Trygghetsgruppens arbete till eleverna. Trygghetsgruppen kommer att gå ut till alla klasser i årskurs ett vid två tillfällen under läsåret och till alla klasser i årskurs två och tre vid ett tillfälle under läsåret för att informera om likabehandlingsfrågor inklusive diskrimineringsgrunderna och Trygghetsgruppens arbete.
- Personal behöver bättre i ett tidigt skede fånga upp stämningen i klasserna. Som ett komplement till klassråden kommer därför Trygghetsgruppen att träffa Programrådet och rektor en gång per termin.
- Ökad trygghet i omklädningsrum, trapphus och skolgård. Rektor tar upp frågan i skolans ledningsgrupp. En dialog om ökad trygghet tillsammans med elever och personal kommer att ske.

■ Åtgärdande arbete

Kränkning elev - elev

Om det finns misstankar eller om det upptäcks att en elev blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, ska detta utredas, åtgärdas, följas upp och dokumenteras.

I detta arbete kan trygghetsgruppen kopplas in.

- **Utreda:** Utredningen ska omfatta både den som blivit utsatt och den/de som påstås ha utövat kränkningarna. Enskilda samtal förs av en person från trygghetsgruppen för att få en uppfattning om vad som hänt och hur situationen kan förändras. Information om situationen ska meddelas rektor, som också avgör om en anmälan till polis ska göras.
- **Åtgärda:** Åtgärder ska grundas på utredning om vad som skett i det enskilda fallet och bör som regel riktas till så väl den elev som blivit utsatt som den/de som utövat kränkningen. Åtgärderna ska vara både kort- och långsiktiga.
- **Följa upp:** De överenskomna åtgärderna följs upp genom samtal med samtliga berörda personer.
- **Dokumentera.** Samtal och åtgärder dokumenteras på kommunens blanketter.” ”Utredning i ärende om kränkande behandling” och ”Tjänsteanteckningar”.

Kränkning personal – elev

Om en elev upplever sig kränkt, trakasserad eller diskriminerad av personal gör rektor en utredning, där rektor har samtal med elev och personal var för sig. Rektor ansvarar sedan för att vidta åtgärder samt för uppföljning och dokumentation.

Dokumentation förvaras i elevakt. Information till vårdnadshavare ges.

■ Trygghetsgrupp

Trygghetsgruppen arbetar efter Gemensamt Bekymmer-metoden (GBm). GBm är en lösningsfokuserad medlingsmetod av Anatol Pikas, som används för att lösa mobbnings- och konfliktsituationer. Metoden bygger på ett förhållningssätt där man som vuxen är intresserad av att höra elevens uppfattning av vad som hänt. I samtalen kommer eleverna med hjälp av frågor och ett respektfullt bemötande från den vuxne fram till egna lösningar på bekymret. Genom dessa samtal hittar eleverna hållbara lösningar som medför nya förhållningssätt mot varandra.

Då kännedom om kränkning/mobbning rapporterats till Trygghetsgruppen, följs metodens steg.

- Enskilda samtal med den/de utpekade eleverna.
- Enskilt samtal med den som känner sig kränkt/utsatt.
- Gruppsamtal med de utpekade eleverna.
- Gemensamt möte med alla inblandade.

Målet med samtalen är att hitta en båda-vinner-lösning, som samtliga kan acceptera och fortsättningsvis följa.

Eleverna har via enkäter i årskurs 1 fått välja hur de vill att arbetet vid kränkningar ska gå till.

Aktivitet	Syfte	Mål
Information till klasserna om trygghetsgruppens arbete och medlemmar. En gång per termin åk1, en gång per läsår åk 2+3.	Eleverna ska känna till vad som händer om konflikter/kränkningar uppstår.	Tydlighet om vem eleverna ska vända sig till om konflikter/kränkningar uppstår.
Information om likabehandlingsfrågor inkl. diskrimineringsgrunderna. En gång per termin åk1, en gång per läsår åk 2+3.	Eleverna ska känna till regelverket i dessa frågor.	Ökad kunskap om och förståelse för likabehandlings-frågor och diskriminerings-grunderna.
Enkät om olika sätt att hantera kränkningar. Ht åk. 1.	Få synpunkter från eleverna.	Få kännedom om dold mobbning och utanförskap.
Samtal med programråds-representanter en gång per termin.	Kännedom om trivsel och förbättringsområden. Fånga upp stämningen i klasserna.	Ökad trygghet
Mejladress till Trygghetsgruppen.	Att vi får kännedom om kränkningar/konflikter förekommer .	En trygg studiemiljö.

Trygghetsgruppens medlemmar

Anders Nordenberg, lärare LP/HR
 Conny Lekman, lärare LP
 Ingela Söderek Andersson, lärare HR
 Lena Bengtsson, kurator
 Marie Liljenbrand, specialpedagog
 Mattias Tellgren, lärare HR/LP

■ Delaktighet

- Planen är framtagen under flera lärargruppsmöten då vi har granskat och reflekterat över innehållet
- Elevrådsrepresentanterna har gett sina synpunkter.

■ Implementering

- Arbetslagen och pedagogerna har med sig innehållet i planen och aktualiserar detta i planering och utvecklingsarbete.
- Behandlas en gång per termin i grupper med all personal
- Behandlas en gång per termin i samspel med lärare och elevgrupper (alla elever)
- Revideras en gång per läsår i samverkan mellan elever, lärare och övrig personal.

■ Information till vårdnadshavare

- Muntlig information på föräldramötet åk 1 om likabehandlingsplan och trygghetsgruppens arbete.
- Information på första utvecklingssamtalet åk1
- Information om att planen finns på vår hemsida